

APSTIPRINU
Zanda Ķergalve
Latvijas Etnogrāfiskā
brīvdabas muzeja direktore
30.06.2025.

LATVIJAS ETNOGRĀFISKAIS BRĪVDABAS MUZEJS

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Attēls: Muzeja simtgades pasākums “Viena diena mūsmājās” 2024. gada 11. maijā

2024. GADS

Publiskajā gada pārskatā izmantoto ilustrāciju un attēlu avots
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja publicitātes materiālu arhīvs

PAMATINFORMĀCIJA

Iestādes juridiskais statuss, funkcijas, mērķis, uzdevumi un darbības virzieni

Kopš 2013. gada 1. janvāra Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Ar 2012. gada 18. decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 925 „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja nolikums” ir noteikts, ka tiešās pārvaldes iestāde Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir valsts aģentūras "Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs" funkciju, tiesību, saistību, prasību, bilanci esošās mantas, lietvedības un arhīva pārņēmēja.

Muzeja darbības **mērķis** ir saglabāt, pētīt un vienotā veselumā eksponēt Latvijas tautas tradicionālās dzīves pieminekļus no 17. gadsimta sākuma līdz 20. gadsimta vidum, ar muzejiskiem līdzekļiem atklājot latviešu un citu Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijas un estētisko pasauli.

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs atbild par šādu publisko **funkciju** īstenošanu:

1. Komplektēt lietiskos materiālus un ar tiem saistīto informāciju par latviešu un citu Latvijā dzīvojošo etnisko grupu tautas būvniecības tradīcijām, darbarīkiem un iedzīves priekšmetiem, kā arī darinājumiem, kas uzskatāmi par latviešu tautas lietiskās mākslas izpausmi;
2. Nodrošināt kultūrvēsturisko materiālu krājuma atbilstošu komplektēšanu, aprūpi, uzskaiti un pārvaldību;
3. Veikt muzeja krājuma zinātnisko pētniecību;
4. Nodrošināt muzeja krājuma pieejamību sabiedrībai, tai skaitā muzeja ekspozīcijās:
 - 4.1. Centrālajā ekspozīcijā Rīgā;
 - 4.2. Lauku ekspozīcijā “Vēveri” Cēsu novadā Vecpiebalgā;
 - 4.3. Zemnieka–zvejnieka sētā “Vītolnieki” Dienvidkurzemes novadā Rucavā;
5. Veikt izglītojošo darbu;
6. Uzturēt un attīstīt muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi un mērķa sasniegšanu, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs veic šādus **uzdevumus**:

1. Nodrošina muzeja krājuma – Nacionālā muzeju krājuma daļas – komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
2. Veido ekspozīcijas un izstādes, nodrošina to pieejamību sabiedrībai, kā arī gida pakalpojumus;
3. Atbilstoši kompetencei, veic pētījumus etnogrāfijā: tautas celtniecībā, sadzīves iekārtas priekšmetu sagādē un lietošanā, tradicionālajās nodarbēs (lauksaimniecība, zveja, u.c.) un dažādās tautas mākslas jomās;
4. Nodrošina izglītojošu pasākumu organizēšanu;
5. Sagatavo informatīvus un zinātniskus izdevumus;
6. Veido informatīvo datubāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
7. Izstrādā un īsteno projektus saskaņā ar muzeja darbības mērķi;
8. Vada starptautiskus projektus un piedalās to īstenošanā;

9. Nodrošina muzeja pasākumu publicitāti;
10. Pēta sabiedrības pieprasījumu un analizē muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
11. Sniedz metodisku un praktisku palīdzību visiem interesentiem, tai skaitā Latvijas reģionālajiem un lokālajiem brīvdabas muzejiem un ekspozīcijām.

Saskaņā ar muzeja darbības stratēģiju 2023. -2027. gadam un muzeja darbības programmu 2023 - 2027 tika izstrādāts Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzeja darba plāns 2024. gadam, kurā muzeja funkciju, mērķu un uzdevumu izpildei muzeja darbs tika plānots šādos četros **pamatvirzienos**:

1. Latvijas kultūrvēsturisko novadu tautas celtniecības pieminekļu kolekcijas veidošana un saglabāšana kompleksā ar lauku iedzīvotāju dzīvesveida un kultūras vēstures liecībām, kas raksturo laika periodu no 17. gadsimta sākuma līdz 20. gadsimta vidum;
2. Latvijas kultūrvēsturisko novadu etnogrāfiskā mantojuma dokumentēšana, pētniecība, interpretācija un komunikācija, kā arī metodiskā atbalsta sniegšana visiem interesentiem brīvdabas ekspozīciju veidošanas, Latvijas etnogrāfiskā mantojuma komplektēšanas, dokumentēšanas, saglabāšanas un pētniecības jautājumos;
3. Sabiedrības izglītošana un informēšana par Latvijas teritorijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijām un estētisko pasauli, apkalpojot apmeklētājus centrālajā brīvdabas ekspozīcijā Rīgā, kā arī *in situ* lauku ekspozīcijās – Cēsu novada Vecpiebalgas “Vēveros” un zemnieka-zvejnieka sētā Dienvidkurzemes novada Rucavas „Vītolniekos”;
4. Muzeja darbībai nepieciešamo resursu un apstākļu plānošana, organizēšana, muzeja ēku un iekārtu tehniskā stāvokļa uzturēšana.

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja administrācija un galvenā ekspozīcija atrodas Rīgā (115 senceltnes/eksponātēkas no visiem vēsturiskajiem Latvijas novadiem, 87ha), muzejam ir divas lauku ekspozīcijas: muzejs “Vēveri” *in situ* Vecpiebalgas pagasta Cēsu novadā (16 celtnes, 40ha) un zvejnieka sēta “Vītolnieki” *in situ* Rucavas pagasta Dienvidkurzemes novadā (6 senceltnes/eksponātēkas, 0,6ha).

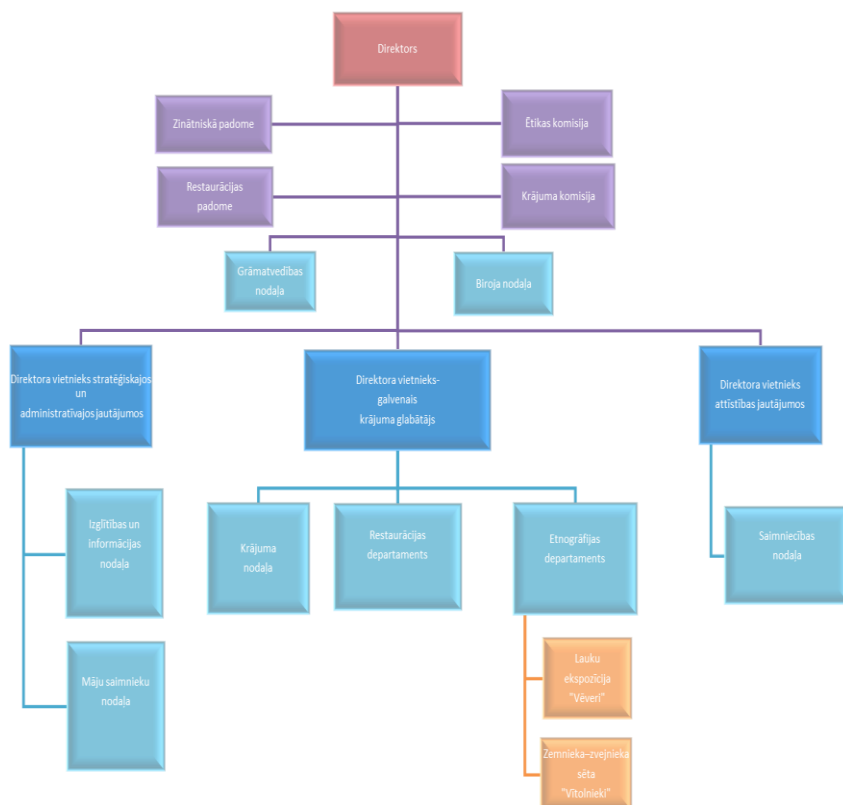

Attēls: Centrālā ekspozīcija Rīgā, lauku ekspozīcijas: Vecpiebalgas “Vēveri”; Rucavas “Vītolnieki”.

Muzeja darbu vada direktors un trīs vietnieki. Muzeja darbs ir organizēts 2 departamentos (Etnogrāfijas departaments, Restaurācijas departaments) un 5 nodaļās (Krājuma nodaļa, Izglītības un informācijas nodaļa, Māju saimnieku nodaļa, Saimniecības nodaļa, Grāmatvedības nodaļa un Biroja nodaļa), kuras veic muzeja pamatfunkcijas. Saimniecības nodaļa nodrošina muzeja saimniecisko darbu. Grāmatvedības un administratīvā atbalsta funkcijas ir apvienotas muzeja Biroja nodaļā un Grāmatvedības nodaļā. Muzeja lauku ekspozīcijas ārpus Rīgas netiek organizētas kā atsevišķas muzeja struktūrvienības, tajās kopā strādā 4 darbinieki, tai skaitā 1 sezonas ekspozīcijas uzraugs. Lauku ekspozīcijas ir Etnogrāfijas departamenta sastāvā un tās faktiski vada direktora vietnieks, galvenais krājuma glabātājs. Savas kompetences ietvaros tās atbalsta visas muzeja struktūrvienības.

Muzeja organizatoriskā struktūrshēma

Pārskata gada galvenie uzdevumi (prioritātes, pasākumi) un informācija par to īstenošanu

Muzejs 2024. gadā atzīmē savu simto gadskārtu, līdz ar ko paralēli ikdienas pamatfunkciju izpildei tiek plānota un realizēta īpaša pasākumu programma, kas uzsāk jaunas iniciatīvas Muzeja pasākumu virknē. Muzeja galvenās aktivitātes 2024. gadā ir veltītas Muzeja 100. gadskārtas atzīmēšanai, kā arī sabiedrības uzmanības pievēršanai kā muzeja ekspozīcijai, tā muzeja problemātikai attiecībā uz nepieciešamību renovēt muzeja infrastruktūru un projektēt jaunu mūsdienu prasībām atbilstošu administrācijas/krājuma ēku, kā arī nepieciešamību papildināt Rīgas ekspozīciju ar Sēlijas sētu, ņemot vērā muzeja krājumā esošās neuzstādītās ēkas, kuras glabājas izjauktā veidā krautnēs, stāvokli un uzglabāšanas apstākļus. 2024. gadā muzeja ieceres un 2024. gada Darba plāna izpildi joprojām ietekmē krasī samazinājusies tūrisma plūsma, muzeja ieņēmumu plānam neatbilstošais cenrādis un neesošais finansējums Muzeja būtiskās infrastruktūras sakārtošanai. Muzeja budžets ilgtermiņā neparedz un nenosedz virkni materiālu, pakalpojumu un cilvēkresursu izmaksu, kas nepieciešamas Muzeja pamatdarbības kvalitatīvai nodrošināšanai. Nav arī iespējams uzturēt muzeja infrastruktūru atbilstoši visām prasībām, turklāt 2024. gadā joprojām turpina augt pakalpojumu izmaksas un inflācija skar visas Muzeja saimniecisko izmaksu pozīcijas, kas pie nepietiekamā budžeta apjoma rada vēl lielākus draudus Muzeja pamatfunkciju kvalitatīvai izpildei. Tomēr ir piešķirts finansējums Muzeja eksponātēku atjaunošanai, kas ļauj turpināt uzsākto daļēju eksponātēku atjaunošanas darbu.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma veidošanas, saglabāšanas un pārvaldības jomā

Muzeja krājums veidots un uzturēts kā nacionālas nozīmes krātuve, kurā atspoguļota visu kultūrvēsturisko apgabalu tautas celtniecības attīstības gaita un lauku iedzīvotāju dzīvesveids. Muzeja uzdevums ir iespēju un esošās infrastruktūras robežās **nodrošināt atbilstošus priekšnosacījumus krājuma saglabāšanai, papildināšanai, attīstībai un pārvaldībai**. Diemžēl finanšu trūkuma dēļ nenotiek jaunas krājuma/ administrācijas ēkas projekta tālāka virzība un krājuma priekšmeti aizvien atrodas nepiemērotās telpās, kas apdraud to saglabātību.

Plānojot Rīgas ekspozīciju papildināt ar jaunizveidoto Sēlijas sētu, 2023. gadā noslēgts līgums ar SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa" par Sēlijas sētas projektēšanu. Pārskata periodā projekta ietvaros kopīgi ar projektētājiem tika veikta trīs krautnēs esošo no Sēlijas pārvesto ēku – Mazzalves "Ķiermeļu" rijas, Bebreņu "Putnu" klēts un Biržu "Putraimiņu" dzīvojamās mājas būvdetaļu inventarizācija. Lai novērtēšanas process noritētu pēc iespējas ātrāk un veiksmīgāk, būvdetaļu pārcilāšanā un pārvietošanā tika piesaistīti Latvijas Bruņotie spēki.

Pārskata periodā muzeja krājums papildināts par 327 vienībām – 156 pamatkrājuma un 171 palīgkrājuma vienībām, tajā skaitā par atlīdzību 34 priekšmeti.

Rīgas ekspozīcijā, Brīvdabas ielā 21, veikta:

Saistībā ar jumta seguma nomaiņas darbiem veikta daļēja esības pārbaude eksponātēkās – dzīvojamā rijā Jeru “Ārluikas” un klētī Pabažu “Grēves”, kopumā pārbaudīti 158 krājuma priekšmeti.

Esības pārbaude veikta Zemgales sētas Sīpeles “Vecķempju” dzīvojamā mājā un Sīpeles “Poķu” kalpu klēts ekspozīcijā, kopumā pārbaudīti 210 priekšmeti.

Saistībā ar krājuma glabātāju maiņu veikta pilna esības pārbaude muzeja Keramikas krājumā – 6788 priekšmeti un Mūsdienu tautas lietišķās mākslas darinājumu krājumā – 3233 priekšmeti.

Esības pārbaude saistībā ar filmēšanas darbiem veikta eksponātēkās – dzīvojamā mājā Vecpiebalgas “Veclukas”, klētī Jaunpiebalgas “Vecmurdēni” un Vecpiebalgas “Māderu” stallīša ratnīcā, kopumā pārbaudīti 235 krājuma priekšmeti.

Saistībā ar nomnieka maiņu esības pārbaude veikta Vecumnieku “Priedes krogā”, kopumā pārbaudīti 30 priekšmeti.

Tekstiliju krājumā veikta apģērbu kolekcijas esības pārbaude, kopumā pārbaudītas 858 tekstilijas.

Apkopei un tīrīšanai Restaurācijas departamentam nodoti 274 Tekstiliju krājuma priekšmeti, 155 Koka un metāla krājuma priekšmeti, 7 Mūsdienu tautas lietišķās mākslas darinājumu krājuma priekšmeti, 7 Keramikas krājuma priekšmeti, atpakaļ saņemti 424 priekšmeti.

Ekspozīcijā Vecpiebalgas “Vēveri”, Cēsu novads:

Ekspozīcijā “Vēveri”, Vecpiebalgas pagasts pēc restaurācijas un apkopes eksponēšanai “Vēveru” lauku ekspozīcijā nogādāti 2 krājuma priekšmeti.

Ekspozīcijā Rucavas “Vītolnieki”, Dienvidkurzemes novads:

Ekspozīcijā “Vītolnieki”, Rucavas pagasts pēc restaurācijas, apkopes un tīrīšanas eksponēšanai “Vītolnieku” lauku ekspozīcijā nogādāti 2 koka un metāla krājuma priekšmeti un 28 tekstilijas.

Turpināta informācijas ievade par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga (NMKK) datu bāzē – pārskata gadā NMKK ievadīta informācija par 313 muzeja priekšmetiem, sasniedzot kopā ievadīto priekšmetu skaitu 26476.

Viena no muzeja darba prioritātēm ir **regulāri apsekt muzeja brīvdabas ekspozīcijā esošo objektu stāvokli un investēt eksponātēku saglabāšanā un kultūrvēsturiskās vides uzturēšanā, nomainot jumtus, būvdetaļas, žogus, vārtus u. c. elementus**. Saskaņā ar piešķirto papildus finansējumu no Kultūras ministrijas un atbilstoši iepirkumam par “Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja eksponātēku atjaunošanas darbi”, ir veikta apjomīga muzeja krājumā esošo atsevišķu eksponātēku restaurācija un atjaunošana, tajā skaitā:

Rīgas ekspozīcijā, Brīvdabas ielā 21, un ekspozīcijā Vecpiebalgas “Vēveri” veikti šādi atjaunošanas darbi:

eksponātēkas Vecumnieku “Priedes krogs” jumta rietumu gala plaknes un dienvidu sāna plaknes jumta skaidu seguma maiņa 610m², eksponātēkas dzīvojamās rijas, Jeru

“Ārluikas” niedru jumta visu plakņu seguma nomaiņa – jumta platība 421.20m², niedres, paspārņu kopējais laukums 158,68m², eksponātkas Bornes baznīcas ģērbkambara jumta un konstrukciju restaurācija un labošana, ģērbkambara jumta seguma maiņa, eksponātkas Pabažu vējdzirnavas dēļu apšuvuma remonts, skaidu un dēļu jumta seguma nomaiņa, konstrukcijas restaurācija, spārnu izgatavošana un montāža, eksponātkas Vecumnieku “Priedes krogs” stadulas daļas pamatu atjaunošana, pabeigti Pakalnu dzirnavu vienas fasādes restaurācijas darbi. Veikts Usmas luterāņu baznīcas ģērbkambara jumta ārkārtas remonts, pēc 2024. gada 29. jūlija vētras nodarītajiem postījumiem Bornes baznīcas skaidu jumta kores atjaunošana, Vidzemes Jaunsaimnieku sētas eksponātkai saimniecības ēkai Lubānas “Laimiņi” atjaunots bojātais jumta skaidu segums 50m² platībā. Veikts Zemgales sētas zedeņu žoga remonts, Bonaventuras muižas klēts jumta dakstiņu seguma ārkārtas remonts. Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” uzstādīti 187 gab. dūmu detektori eksponātkās. Veikta Baložu (Bonaventuras) muižas pārvaldnieka dzīvojamās mājas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija. Veikti dažādi ar muzeja eksponātu saglabāšanu un tālāko muzeja attīstību saistīti darbi.

Lauku ekspozīcijā Vecpiebalgas “Vēveri” atbilstoši iepirkumam „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja eksponātu atjaunošanas darbi” veikta eksponātkas “Kalna Vēveri” vējdzirnavu spārna tehniskās noturības atjaunošana to nomainot, jo 2023. gada 5. septembrī pēc spēcīgām lietusgāzēm tika konstatēts, ka objektam ir radušies bojājumi spārnā kā arī tā režģī. Veikta eksponātkas “Lielvēveri” kūts pamatu un “Vecvēveru” dzīvojamās mājas uzejas kāpņu atjaunošana. Veikta “Virolvēveru” dzīvojamās ēkas apkures sistēmas atjaunošana.

Lauku ekspozīcijā Rucavas “Vītolnieki” veikta dzīvojamās mājas stiklotās verandas restaurācija, labota dēļu kore.

Attēls: Vecumnieku “Priedes krogs” jumta seguma maiņa

Veikti restaurācijas/ konservācijas darbi šādiem priekšmetiem:

Muzeja Restaurācijas departaments veicis Vidzemes Jaunsaimniecības sētas saimniecības ēkas Lubānas "Laimiņi" piebūves izbūvi un realizējis šādus atjaunošanas darbus: Kurzemes zemnieku sētas dzīvojamās mājas Rucavas "Vecķērvē" dobo podiņu krāsns atjaunošana, organizēta Mežmuižas pastorāta dzīvojamās ēkas trīs krāšņu demontāža un pārvešana, restaurēts Kuldīgas "Dižliķu" klēts paksis, atjaunots dzīvojamās rijas Jeru "Ārluikas" spārturis, izgatavoti un uzstādīti pēc vēsturiskā parauga Latgales podnieka sētai vārti ar žogu, kā arī to apkalumi un Latgales zemnieka sētas akas vinda, notekas Lībiešu sētas klētij, nomainīts vārtu jumts Latgales kokamatnieku sētai, Kapiņu Gutu sādžas krucifiksam nomainīts dēļu jumts, labotas balstu konstrukcijas un vārtiņi, atjaunots lievenis Rogovkas pareizticīgo baznīcai, izgatavota koka vienkoča laiva, divas ūdens siles un konservētas divas vienkoču laivas eksponēšanai zvejniecības izstādē "Āķīgie ūdeņi: Saldūdens zveja 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. pirmajā pusē", labota zivju žāvētava Kurzemes zvejnieku ciemā, nomainīti stabi un kārtis Liepājas Ostas noliktavai, Vidzemes zvejnieka sētai, Lībiešu zvejnieku/zemnieku sētai u.c., restaurēts Usmas baznīcas kroņlukturnis, restaurētas Bornes baznīcas divas logu vērtnes, nosiltināti griesti Kurzemes zemnieku sētas dzīvojamajai mājai Rucavas "Vecķērvē", izgatavots jumtiņš Zauskas priedei, pārlikts Zemgales zemnieku sētas akmens lievenis, Kurzemes zvejnieka sētai izgatavota akas rumba, Priedes kroga grīdas un ķieģeļa klona remonts, restaurēti 19 koka priekšmeti (mucas, ratiņi, krūkas, barometrs, u.c.), tīrīti 142, konservēti - 12, restaurēti polihroma koka priekšmeti (lāde, kumode, galds, skapītis), restaurēti trīs tekstila izstrādājumi, tīrīti - 280, uzšūti 4 priekšmeti (pārsegi, skatuves dekorācijas u.c.), restaurēti 26 metāla priekšmeti, restaurēts Pabažu dzirnavu vējrādis, izgatavoti dzīvojamās mājas Rucavas "Vecķērvē" krāsns cuku lūku aizvirtņi, izgatavotas 9 atslēgas, 94 metāla apkalumi, tīrīti 5 keramikas priekšmeti, restaurēti 5 Virolvēveru maizes krāsns podiņi, veikts koksngrauzu monitorings eksponātēkās, divreiz darvotas piekrastes laivas un kuteris, izgatavoti 18 koka soliņi, kas uzstādīti muzeja teritorijā, apšūta tualete Vidzemes Jaunsaimnieka sētā, labots dzīvojamās mājas Vecpiebalgas "Veclukās" ieejas jumts, veikti 17 metāla, 63 koka objektiem remontdarbi, bērnu laukumā demontētas novecojušās konstrukcijas, situācijas risinājumam izgatavots slietenis, smilšu kaste, šķēršļu josla, sagatavoti materiāli zedeņu, kāršu žogiem, Latgales vējdzirnavām u.c., izgatavota un uzstādīta smilšu nojume, vadīta mācību prakse Rīgas Būvniecības koledžas studentiem, nodrošināta dalība akcijā "Satiec savu meistaru" ar piecām meistarklasēm: "Pīto un vienkoču sadzīves priekšmetu izgatavošana", "Zedeņu žogu pīšana", "Vēsturisko logu ķitēšana", "Koka dekoratīvā apdare un tās veidi" un "Nelielu kalumu izgatavošana".

Sēlijas sētas projektēšanas izstrādes ietvaros kopā ar SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa" arhitektiem un Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīriem veikta krautnēs esošo 3 eksponātēku – "Putraimiņu" dzīvojamās mājas, "Ķiermeļu" rijas, "Putnu" klēts būvdetaļu apsekošana, fiksēts saglabātības stāvoklis.

Attēls: Neuzstādīto Sēlijas ēku būvdetaļu inventarizācija piedaloties Latvijas Bruņotajiem spēkiem.

Par Kultūras ministrijas piešķirto finansējumu no muzeju atbalsta programmas un piesaistīto finansējumu no VKKF un VKKF reģionālajiem konkursiem, tika realizēti muzejam būtiski projekti: nodarbību cikls “Etnogrāfiskas zināšanas un prasmes modernai sabiedrībai”, Usmas baznīcas altāra retabla gleznas „Kristus pie krusta” izpēte un restaurācija, muzeja krājumā esošo laivu datēšana ar radioaktīvā oglekļa (14C) metodi, Virolvēveru dzīvojamā ēkas apkures ierīces kompleksa atjaunošana (restaurācija), grāmatas “Pūra lāde. Lādes Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājumā. Katalogs” izdošana, izdevuma dizaina un maketa izstrāde, muzeja simtgades programmas realizācijai, eksponātkas Pakalnu dzirnavu restaurācija, grāmatas “Tamborēšanas māksla” sagatavošanas darbi, zinātniskā izstāde 2024. gadā “Āķīgie ūdeņi: saldūdens zveja 19. gs. otrajā un 20. gs. pirmajā pusē”, muzeja simtās vasaras sezonas atklāšanas svētki “Viena diena mūsmājās”, Vislatvijas Audēju svētki muzeja lauku ekspozīcijā Vecpiebalgas “Vēveri”, daļēji Sēlijas sētas projektēšanas pakalpojums, realizēta “Vecvēveru” rijas arheoloģiskā izpēte muzeja lauku ekspozīcijā Vecpiebalgas “Vēveri”, kā arī realizētas etnogrāfiskā mantojuma apzināšanas ekspedīcijās Sēlijā, Augšdaugavas novadā un Kuldīgas novadā.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma pētniecības, interpretācijas un komunikācijas jomā

Sekmēta muzejā uzkrātā Latvijas kultūrvēsturisko novadu etnogrāfiskā mantojuma dokumentēšana, pētniecība, interpretācija un komunikācija, kā arī sniegts metodiskais atbalsts brīvdabas ekspozīciju veidošanas, Latvijas etnogrāfiskā

mantojuma komplektēšanas, dokumentēšanas, saglabāšanas un pētniecības jautājumos.

Sekmīgi noritējušas šādas etnogrāfiskās ekspedīcijas:

Dr. hist. Aija Jansone 21.05. – 26.05.2024. piedalījās ekspedīcijā “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas” Sēlijas kultūras programmas 2024. gada projektu konkursā atbalstītā projekta „Sēlijas katoļu liturģisko tekstiliju zinātniska izpēte” 1. posmā, kura laikā Augšdaugavas novadā tika vākti materiāli Elernes, Jaunbornes, Silenes, Laucesas, Demenes, Zemgales, Medumu, Ilūkstes, Bebreņu, Eglaines, Sventes un Grīvas katoļu baznīcās. Rezultātā savākta informācija par 264 liturģiskajām tekstilijām, veikta to aprakstīšana, izmērīšana un foto fiksācija (uzņemti ap 700 foto uzņēmumi).

Dr. hist. Aija Jansone 12.08. – 16.08.2024. piedalījās ekspedīcijā Sēlijas kultūras programmas 2024 projektu konkursā atbalstītā projekta „Sēlijas katoļu liturģisko tekstiliju zinātniska izpēte” 2. posmā, kura laikā Jēkabpils un Aizkraukles novados tika apzinātas Jēkabpils, Viesītes, Subates, Aknīstes, Neretas, Jaunjelgavas, Dvietes, Dunavas un Rubeņu katoļu baznīcas. Rezultātā kopā pa abām ekspedīcijām tika jaunradīta rakstīto avotu bāze par 468 zinātniskā arhīva vienībām, kas satur informāciju par 700 priekšmetiem un 1119 fotogrāfijām.

Una Bērente un Dr. hist. Rūdolfs Brūzis 13.08. – 22.08.2024. realizēja “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas” Vidzemes kultūras programmas 2024 atbalstīto projektu ““Vecvēveru” rijas arheoloģiskā izpēte” muzeja Vecpiebalgas lauku ekspozīcijā.

Santa Dobeļe, Gundega Skagale, Uģis Urtāns 05.08. – 09.08.2024. piedalījās etnogrāfiskā mantojuma apzināšanas ekspedīcijā Kuldīgas novadā – Alsungas, Gudenieku, Pelču, Rendas pagastos, kuras norisei guva finansiālu atbalstu “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas” Kurzemes kultūras programmas 2024 projektu konkursā.

Santa Dobeļe, Gundega Skagale, Uģis Urtāns, Ieva Tūtere 09.09. – 13.09.2024. piedalījās etnogrāfiskā mantojuma apzināšanas ekspedīcijā Augšdaugavas novadā – Medumu, Kalkūnes pagastos, kurai guva finansiālu atbalstu “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas” Sēlijas kultūras programmas 2024 projektu konkursā.

Jānis Zemgus Jātnieks, Kārlis Fogelis un Uģis Urtāns 16.09. – 20.09.2024. devās ekspedīcijā uz Sēliju, “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas” Sēlijas kultūras programmas 2024 projektu konkursā atbalstītā projekta “Etnogrāfu zinātniskās ekspedīcijas Sēlijā” ietvaros.

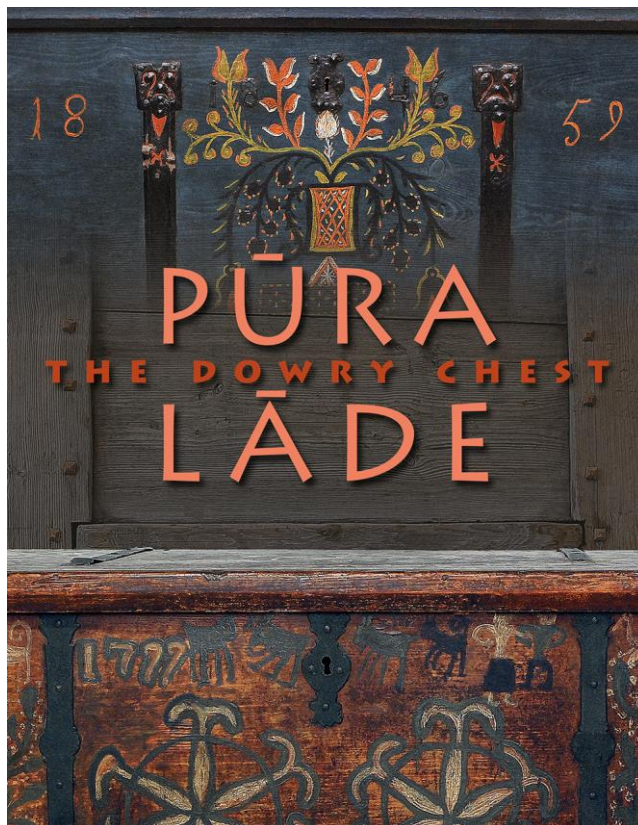
Iegūtās liecības un materiāli nodoti Muzeja dokumentu arhīvā un krājumā.

Pārskata periodā turpināts darbs pie šādu kolekcijas katalogu sagatavošanas:

Dr. hist. Aija Jansone turpina darbu pie izdevuma “Tamborēšanas māksla Latvijā 19. gs. beigās – 20. gs. s.”, ir pabeigts darbs pie grāmatas salikuma, Mg. hist. Kārlis Fogelis turpina darbu pie manuskripta “Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja zvejas rīku katalogs”, Mg. hist. Una Bērente turpina darbu pie manuskripta “Slieču transports Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā. Katalogs.”, notiek darbs pie pamatteksta, Dr. art. Ieva Pīgozne turpina darbu pie izdevuma “Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja cilvēki”, kuras ietvaros veic ilggadīgo muzeja darbinieku aptauju un atmiņu pierakstīšanu, Mg. hist. Edgars Žīgurs kopā ar Mārtiņu Varbūtu strādā pie raksta “Lielvēveru mājas apkures sistēma”, Dr. hist. Rūdolfs Brūzis 17.05.2024. iesniedzis savu veikumu pie Jāņa Jaunzema

manuskripta “Senie durvju veidi latviešu tautas celtniecībā: Etnogrāfisks pētījums” (1977) attēlu un komentāru avotu precizēšanas.

Izdota grāmata “Pūra lāde. Lādes Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājumā. Katalogs”. Sastādītājs un zinātniskais redaktors Dr. hist. Mārtiņš Kuplais, pētījums Kristīne Ogle.

Attēls: Katalogs “Pūra lāde. Lādes Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājumā”.

Ir iesniegti un publicēti pētnieciskie raksti un sniegti priekšlasījumi:

Dr. hist. Aija Jansone, Tēzes: “Goda kreklu rotājuma maiņa 19. gs. Kuldīgas piemērs”. Tēzes publicētas <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/65452>.
Dr. hist. Aija Jansone LU starptautiska konference, referāts “Novada specifika un kultūras slāņu izpausmes tautas apgērbā”. Tēzes publicētas <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/65452>.

Mg. hist. Una Bērente, iesniegtas tēzes LU 82. starptautiskās zinātniskās konferences sekcija “Prasmes, vide, sabiedrība: tehnika tradicionālās kopienās”. Tēma: “Tehnoloģija un paņēmieni rakto un raukto slieču izveidē zemnieka sētā 18. – 20. gs.” Tēzes publicētas Latvijas Universitātes e-resursu repozitorijā: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/65430/2004_Prasmes_Vide_Sabiedr%C4%abba_.

Mg. art. Rozīte Katrīna Ponne, iesniegts raksts “Unique findings in the 21st Century – dižkokle in the museum and replica for the community”; ICOM CIMCIM konferences rakstu krājumā “CIMCIM 2023 Netherlands Proceedings”.

Mg. hist. Una Bērente, tēzes LU 82. konferences vēstures doktorantu sekcijā “Vēstures izpēte – starp hobiju un zinātņi”. Tēma: “Zinātnē balstīts eksperiments: 19. - 20. gs. pirmās puses etnogrāfisko slieču transportlīdzekļu

izgatavošana.” (nolasīts 26.04.2024.) Tēzes tiks publicētas Latvijas Universitātes e-resursu repozitorijā.

Dr. hist. Aija Jansone iesniegusi rakstu “Apģērba attīstība Zemgalē uz Eiropas kultūrvēstures fona (19. gs.)” Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzeja rakstu krājumam “Latvijas Vēsturiskā zeme Zemgale”.

Muzeja darbinieki organizēja un piedalījās šādās starptautiskajās konferencēs:

2024. gada 2. februārī Muzejs organizēja starptautisko konferenci, par godu muzeja simtajai gadadienai. Konferencē ar referātiem uzstājās gan starptautiskie lektori, gan muzeja zinātnieki, gan kultūras mantojuma eksperti. Konferencē prezentēti šādi referāti:

Dr. hist. Mārtiņš Kuplais “Muzejam 100 – fakti, viedokļi, pārdomas”; Starptautiskās muzeju padomes (ICOM SEE) pārstāve Alenka Černelič Krošelj “Brīvdabas muzeji kā ilgtspējīgas attīstības līdzveidotāji – situācija ICOM Dienvidaustrumeiropas aliansē un Slovēnijā”, Eiropas brīvdabas muzeju asociācijas (AEOM), Bokreikas brīvdabas muzeja vadītāja Hilde Schoefs “Brīvdabas muzeji 21. gadsimta Eiropā: tradicionālās kultūras sargātāji”, Igaunijas brīvdabas muzeja pārstāvji Tanel Veeremaa un Dagmar Ingi “Igaunijas brīvdabas muzeja tagadne un nākotne”, Lietuvas etnogrāfijas muzeja vadītāja Gita Šapranauskaite “Ceļā uz atvērtu muzeju: apmeklētāju grupu piesaiste un iesaiste”, Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes vadītājs Juris Dambis “Brīvdabas muzejs Latvijas kultūras mantojuma kontekstā”, Dr. hist. Aija Jansone “Etnogrāfisko ekspedīciju nozīme 21. gadsimtā”, Bc. arch. Jānis Zemgus Jātnieks “Skats nākotnē: Sēlijas sētas izveide”.

Attēls: Muzeja simtgadei veltītās starptautiskās zinātniskās konferences dalībnieki.

2024. gada 17. maijā muzejs organizēja gadskārtējo konferenci, kur par paveikto referēja muzeja speciālisti par šādām tēmām: Bc. arch. Jānis Zemgus Jātnieks “Sēlijas 2023. gada ekspedīciju nozīmīgākie ieguvumi”, Mg. hist. Gundega Skagale “Kas cēla Rizgu riju”, Dr. hist. Rūdolfs Brūzis “Ģeoreferencēšanas nozīme

lauku pētījumos”, Mg. hist. Una Bērente “Kamanu ornaments Latvijā 18./20.gs., Dr.hist. Mārtiņš Kuplais “Brīvdabas muzeja krājuma saglabāšana 2023. g.”.

2024. gada 3. augustā Muzejs organizēja “Vislatvijas audēju svētkus Vēveros”, kur ar referātiem uzstājās gan muzeja speciālisti, gan pieaicināti lektori par šādām tēmām: Dr. hist. Aija Jansone “Piebalgas vēveru devums Latvijas kultūras vēsturē”, Aija Vistere “Piebalgas tekstilijas Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Tekstiliju krājumā Rīgā”, Carnikavas TLMS “Auseklītis” vadītāja Zane Ulmane “Vidzemes šatiersegas”, LU Vēstures institūta vadošā pētniece Dr. hist. Anete Karlsona “Ap un par dzijas krāsošanu un augiem”.

2024. gadā Muzeja speciālisti ar referātiem uzstājās arī citu organizāciju rīkotajās konferencēs:

26.01.2024. Daugavpils universitātes XXXIV starptautiskajā humanitāro zinātņu konference “Janvāra lasījumi”, Mg. hist. Una Bērente referāts “19. – 20. gs. sākuma etnogrāfisko kamanu dekorējumu veidi”.

09.02.2024. Mg. hist. Gundega Skagale 82. LU Starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Vēsturisko laiku arheoloģija Latvijā: pētniecības pieejas, metodes un jaunākie atklājumi” referāts “Jaunāko laiku arheoloģija: laukakmeņu stāsti”.

15.03.2024. LU starptautiska konference “Apģērba vēsture Latvijā”: Dr. hist. Aija Jansone, referāts “Goda kreklu rotājuma maiņa 19. gs. Kuldīgas piemērs”, Dr. hist. Aija Jansone, referāts “Novada specifika un kultūras slāņu izpausmes tautas apģērbā”.

22.03.2024. Mg. art. Rozīte Katrīna Ponne Kauņas (Lietuva) muzeja kokļu simpozijā un konferencē, referāts “Kokles kā nemateriālā kultūras mantojuma elements”.

28.03.2024. Mg. hist. Gundega Skagale 82. LU Starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Daba: starpdisciplinārā perspektīva”, referāts “Militāro konfliktu reprezentācija akmeņu naratīvos”.

12.04.2024. Mg. hist. Elīna Guščika Tukuma muzeja zinātniskajā konferencē “Personību nozīme Latvijas keramikas attīstībā 20. un 21. gadsimtā”, referāts “Jāņa Krieva darbnīcas keramika (1926 – 1945) Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājumā”.

26.04.2024. LU Starptautiskā konference vēstures doktorantu sekcijā “Vēstures izpēte – starp hobiju un zinātni”: Mg. hist. Una Bērente “Zinātnē balstīts eksperiments: 19. – 20. gs. pirmās puses etnogrāfisko slieču transportlīdzekļu izgatavošana”.

16.05.2024. Šauļu universitāte (Lietuva). 13th *International Interdisciplinary Scientific Conference THE REGION: HISTORY, CULTURE, LANGUAGE*. Mg. hist. Una Bērente “*Decoration types of ethnographic sleighs from the 19th century to the beginning of the 20th century*”.

16.03.2024 Bc. arch. Jānis Zemgus Jātnieks referāts “Sēlijas etnogrāfiskā apzināšana, ekspedīcijas. Pārskats par Sēlijas tautas celtniecību”, Folkloras skolotāju profesionālo kompetenču pilnveides kursu programma „Dzīvais mantojums un lokālo tradīciju daudzveidība: skaņa, skaņu ainava un tradicionāla skaņveide”.

15.05.2024 Dr. hist. Aija Jansone, lekcija “Brunču piegriezuma attīstība 19. gs.” Siguldas KN.

25.07.2024 Dr. hist. Aija Jansone “No grīdsegu vēstures Latvijā”. J. Akurātera muzejs, Rīga.

06.09.2024 Dr. hist. Aija Jansone lekcija “Apģērba attīstība Vidzemē 19. gs.” Valmieras kultūras centrs.

21.09.2024. Mg. art. Rozīte Katrīna Ponne piedalījās Latviešu kultūras biedrības “Saime” rīkotajā seminārnometnē “Saimes sēta”, kurā uzstājas ar referātu “Latviešu kultūrvēsturiskais mantojums – Latvijas Etnogrāfiskajam brīvdabas muzejam 100”, Vācijā, Ferienheim Aschenhütte, 73226 Bad Herrenalb.

22.11.2024. Mg. hist. Gundega Skagale Latvijas Nacionālā rakstniecības un mūzikas muzeja konferencē “Akti. Fakti. Artefakti.” referāts “Lielgabarīta priekšmeti Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājumā: veļas mazgājamo mašīnu piemērs”;

13.12.2024. A. Jansone, referāts (zoom) "*Morphological (composition of clothing, its components) and artistic (raw material, decoration, color, performance technique) changes in Latvian folk clothing in the 19th century*". Starptautiska zinātniska konference "*Współczesne badania nad strojem ludowym*". Varšava.

Pamatojoties uz pētnieciskā darba rezultātiem, apmeklētājiem pārskata periodā bija pieejamas šādas izstādes muzeja izstāžu zālē:

Līdz 27.02.2024. Mg. art. Rozītes Katrīnas Ponnes zinātniski pētnieciskā izstāde “Dvēseles stīgas: tradicionālās kokles latviešu zemnieka sētā 19. – 20. gs.”.

14.03.2024. – 15.04.2024. sadarbībā ar Japānas fondu un Japānas vēstniecību ceļojošā izstāde “Daiļie Japānas Tōhoku rokdarbi”;

No 02.05.2024. līdz 18.08.2024. Latvijas Nacionālā kultūras centra un Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja veidotā izstāde “Dzintargaisma”;

04.09.2024. atvērta izstāde “Āķīgie ūdeņi: Saldūdens zveja 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. pirmajā pusē”, autors Mg. hist. Kārlis Fogelis.

16.07. – 10.08.2024. muzeja Etnogrāfijas departamenta vadītāja Dr. hist. Aija Jansone sadarbībā ar Olaines vēstures un mākslas muzeju realizēja izstādi “Skroderdienas”. Izstāde bija pieejama Olaines vēstures un mākslas muzejā.

Muzeja 2024. gada īpašais notikums bija Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja tautas lietišķās mākslas gadatirgus 52. gadskārtas sagatavošana un realizācija. Gadatirgū piedalījās 4 863 dalībnieki un apmeklēja 19 550 muzeja apmeklētāji. Sagatavoti un realizēti arī citi gadatirgi, lai stiprinātu amatnieku kopienu un atbalstītu Latvijas mājražotājus.

Ir nodrošināta Muzeja citu tradicionālo gadskārtu pasākumu norise un to atspoguļojums gan muzeja sociālajos tīklos, gan klātienē. Pasākumi tiek nodrošināti ne tikai Muzeja ekspozīcijā Rīgā, bet arī lauku ekspozīcijās. Muzejs aktīvi sadarbojas ar Latvijas Nacionālo kultūras centru pasākumu nodrošināšanā, tāpat Latvijas mācību iestādēm, piedāvājot prakses vietas vai izzinošas lekcijas. Muzeja darbinieki nodrošinājuši muzejpedagoģisko programmu norisi, kā arī vadījuši ekskursijas.

Muzeja ekspozīcijās 2024. gada laikā viesojušies 118 744 apmeklētāju.

Muzejs piedalās gan attālināti, gan klātienē Latvijas Muzeju biedrības, ICOM, ICOMOS, IOV, AEOM semināros, konferencēs un darba sanāksmēs. Iespēju robežās nodrošināti muzeja darbinieku maksas un bezmaksas tālākizglītības pasākumi. Ar starptautisko projektu rezultātiem sabiedrība un konkrētas mērķauditorijas ir iepazīstinātas ekskursiju, semināru un prezentāciju formātā.

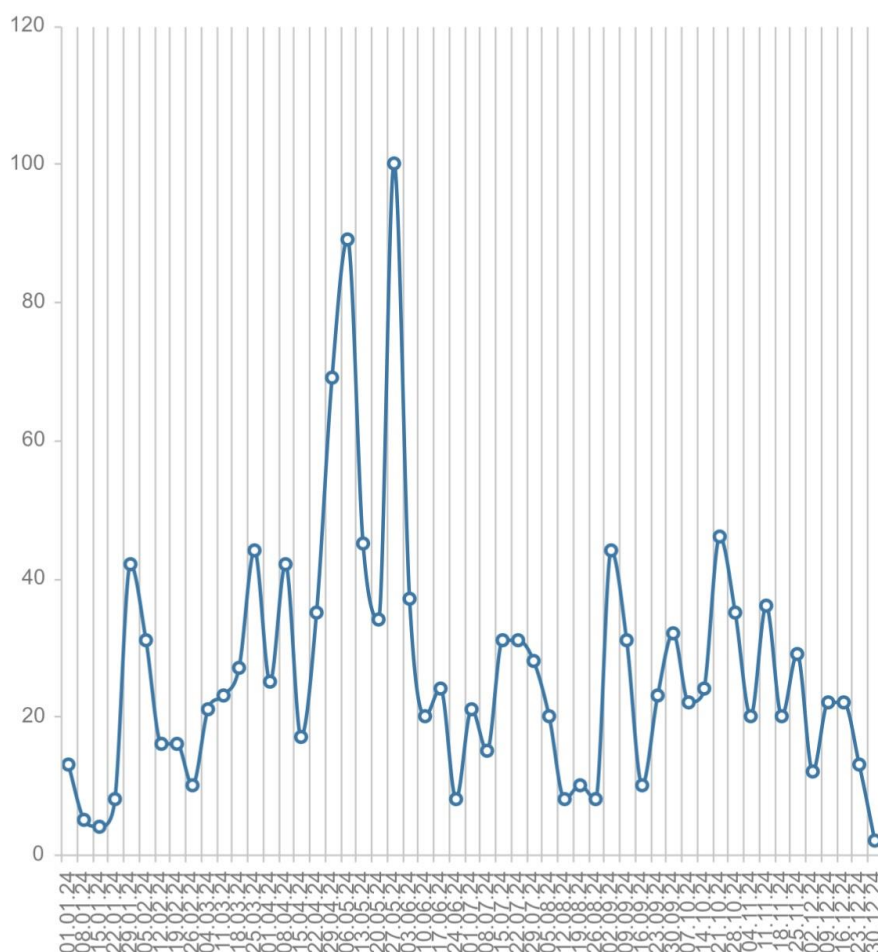
Muzeja darbinieki ir līdzdarbojušies Latvijas Muzeju biedrības, ICOM, ICOMOS, AEOM semināros, konferencēs un darba sanāksmēs.

Muzeja atpazīstamību un ietekmi uz finanšu rezultātiem ir veicinājis mērķtiecīgs darbs sabiedrisko attiecību jomā – ierobežota reklāmas finansējuma apstākļos cenšoties izmantot visas bezmaksas reklamēšanās iespējas, tā skaitā, izvietojot informāciju par muzeju sociālajos tīklos un aptuveni 12 dažādās tiešsaistes vietnēs, izvietojot informatīvo baneri autoceļa A2 malā. Muzejam ir konti sociālajās vietnēs Facebook, X, Instagram, YouTube.

Par publicitāti medijos

Atsaucoties un LETA Mediju monitoringa datiem, monitorējot 8 mediju grupas – Nacionālos laikrakstus, Reģionālos laikrakstus, TV, Radio, Tiešsaistes medijus, Žurnālus, Ziņu aģentūras un Tīmekļa apraides, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir minēts 1420 reizes. Grafikā publicitātes pārskats pa nedēļām. Augstākā publicitāte ir pasākumam “Viena diena mūsmājās” maijā un Gadatirgum jūnijā.

LEBM PUBLICITĀTES GADA PĀRSKATS

Visvairāk muzejs minēts LVR1 un Latvijas sabiedrisko mediju portālā Lsm.lv, no komercietišraides medijiem portālā Delfi.lv, no reģionālajiem medijiem laikraksts "Druva", jo muzeja lauku ekspozīcija "Vēveri" ir tā reģionā.

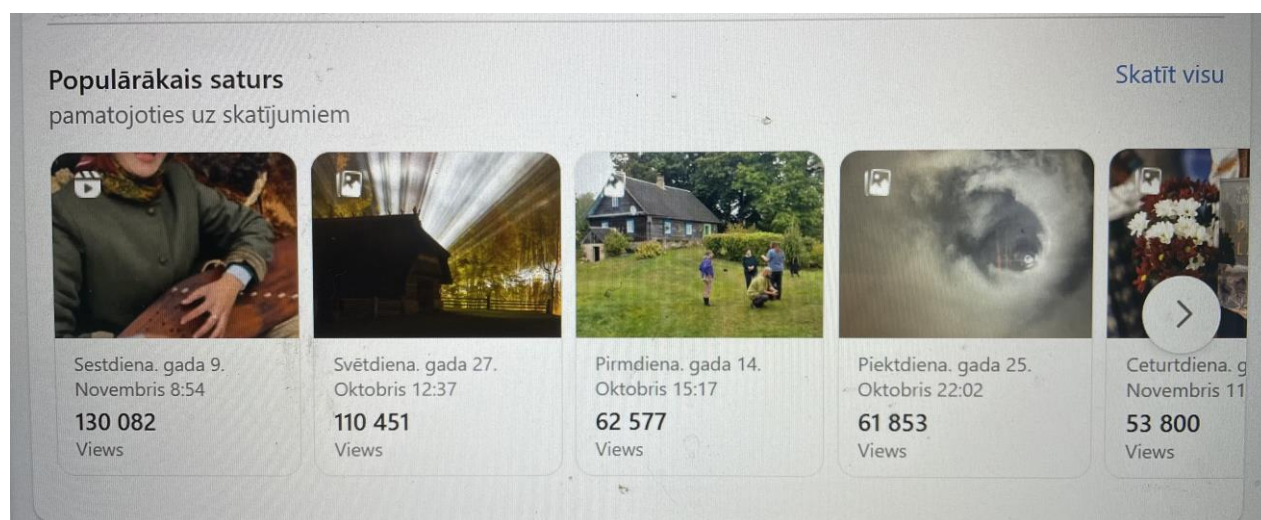
Par publicitāti sociālajos medijos

Muzejs aktīvi publicējas savos Facebook, Instagram un X kontos, kā arī veido materiālus Youtube.

Facebook sekotāju skaits 2024. gada 1. janvārī bija 14 016, 31. decembrī 17 845. Vidēji ir 4 publikācijas nedēļā. Katra publikācija sasniedz vidēji 5-20 tūkstošus sekotāju, ir publikācijas, kas dabīgā veidā sasniedz vairāk nekā 100 tūkstošus Facebook lietotāju.

X – 6 410. Vidēji 1 publikācija nedēļā.

Instagram – 4001. Vidēji 1 publikācija nedēļā.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti muzeja uzturēšanas un pārvaldības jomā

Lai sekmētu muzeja nepārtrauktu un ilgtspējīgu darbību, tiek plānoti un organizēti nepieciešamie resursi, kā arī uzturēts iekārtu tehniskais stāvoklis.

Pieejamo finanšu resursu ietvaros uzturētas un apkalpotas muzeja, krājuma, restaurācijas darbnīcas, saimniecības ēkas un administrācijas ēkas, tajā skaitā saņemti atzinumi par šo ēku slikto tehnisko vai avārijas stāvokli un to sakārtošanai nepieciešamo finansējumu. Tāpat, finanšu resursu ietvaros uzturēta muzeja teritorija Rīgā 87 ha platībā, kā arī abas lauku ekspozīcijas: „Vēveri” Vecpiebalgā un zemnieka-zvejnieka sēta „Vītolnieki” Rucavā.

Pārskata periodā turpinājās darbs pie infrastruktūras un teritorijas sakārtošanas. Ir veikti koku kopšanas un pameža sakopšanas, krūmu trimmerēšanas darbi, saņemta Valsts meža dienesta atļauja bērzu alejas bīstamo koku ciršanai un daļēji veikti muzeja galvenās ieejas bērzu alejas bīstamo koku ciršanas darbi Rīgas ekspozīcijā,

paveikti zemes uzbēršanas un līdzināšanas darbi “Vītoliņos”, ceļa sakārtošanas darbs “Vēveros”, ugunsdrošības sistēmu apkope, pabeigti arī muzeja topogrāfijas uzmērīšanas 2. posma darbi Rīgas ekspozīcijā. Vislielākie finanšu izdevumi pakalpojumu grupā ir par apsardzes pakalpojumiem muzejā. Apsardzes pakalpojuma izmaksas ir pieaugušas, bet pakalpojuma apjoms būtu jāpalielina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas nodrošināšanai, ņemot vērā plašo un pieejamo teritoriju. Ļoti būtiski sadārdzinājušās preces un pakalpojumi, kas nepieciešami muzeja uzturēšanai, t.sk. degvielas izmaksas, izmaksas par komunālajiem maksājumiem, kurināmā iegādi u.c. Muzeja budžets joprojām nav pietiekams ikdienas tehnisko vajadzību un teritorijas, kā arī ēku uzturēšanas izdevumu segšanai.

**FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS
REZULTĀTI**

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums EUR

Muzeja finansējums un tā izlietojums saskaņā ar likumu “Par budžetu 2024. gadam”

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (ar izmaiņām), EUR	faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 339 978	2 495 489	2 475 876
1.1.	dotācijas	1 926 518	2 016 779	2 016 779
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	407 960	470 000	450 387
1.3.	transferti	5 500	8 710	8 710
2.	Izdevumi (kopā)	2 339 978	2 495 489	2 475 280
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 981 156	2 179 822	2 160 142
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 981 156	2 179 822	2 160 142
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	358 822	315 667	315 138
	Finansēšana	0	0	-596

Muzeja finanšu resursus izdevumu segšanai 2024. gadā veido:

1. Valsts budžeta dotācija 2 016 779 EUR apmērā jeb 81,5 % no kopējiem ieņēmumiem, tajā skaitā 11 594 EUR papildus piešķirtā dotācija no līdzekļiem neparedzētajiem gadījumiem, lai novērstu vētras radītos postījumus, 80 000 EUR muzeja pamatdarbības atbalstam, 37 016 EUR papildus KM dotācija muzeja projektu atbalstīšanai, 53 442 EUR Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķdotācija muzeja projektu īstenošanai;
2. Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi 450 387 EUR apmērā jeb 18,2 % no kopējiem ieņēmumiem;
3. Transfertu ieņēmumi 8 710 EUR apmērā, kā ieņēmumi no dalības projektu konkursos, jeb 0,3 % no kopējiem ieņēmumiem.

	2023	2024
1. Ienākumi kopā bez ziedojumiem:	2 339 978	2 475 876
Valsts budžets	1 926 518	2 016 779
Pašu ieņēmumi	407 960	450 387
Transferti	5 500	8 710
2. Ziedojumi	715	724

Muzeja ieņēmumu daļu 2024. gadā veidoja maksas pakalpojumi un citu pašu ieņēmumi, transferti un valsts budžeta dotācija. Maksas pakalpojumi veidojas saskaņā ar MK 29.09.2015. noteikumiem Nr. 549 "Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja publisko maksas pakalpojumu cenrādis".

Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu, ieņēmumu izpilde palielinājās par 5,8 %, t.sk., maksas pakalpojumu un citi pašu ieņēmumi palielinājās par 10,4 %, jo 2024. gadā muzeja apmeklētāju skaits auga, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Tika sniegti pakalpojumi, no kā tika gūti ieņēmumi, atbilstoši maksas pakalpojumu cenrādim. 2024. gada 9. septembrī stājās spēkā grozījumi muzeja maksas pakalpojumu cenrādī, palielinot gan ieejas biļešu cenas, gan citu maksas pakalpojumu cenas saistībā ar inflācijas radīto izmaksu kāpumu. Arī šis faktors ietekmēja ieņēmumu palielināšanos gada griezumā. Savukārt salīdzinājumā ar pārskata gada koriģēto plānu, ieņēmumi no maksas pakalpojumiem tika izpildīti 95,9 % apmērā.

Valsts budžeta dotācijas piešķirums bija par 4,7 % lielāks, nekā 2023. gadā, kas saistīts ar līdzekļu piešķirumu atlīdzībām saistībā ar valsts iestāžu darbinieku algu skalas pieaugumu, kā arī tika piešķirti papildus līdzekļi muzeja vasaras eksponātu zraugu atlīdzībām. Tika arī saņemtas mērķdotācijas muzeja atbalsta pasākumu īstenošanai, tajā skaitā muzeja simtgades kontekstā. Muzejs arī saņēma atbalstu no Kultūras ministrijas muzeja pamatdarbības izdevumu apmaksai, saistībā ar plānotajā apjomā negūtajiem pašu ieņēmumiem. Tika saņemts arī atbalsts no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem, saistībā ar 2024. gada 28. -29. jūlijā ciklona "Kirsti" radīto zaudējumu, un konkrēti kritušo koku radīto postījumu būvēm novēršanai.

2024. gadā tika piesaistīti līdzekļi no dalības Latviešu vēsturisko zemju attīstības programmas, kā arī no Cēsu novada pašvaldības, lai realizētu aktivitātes muzeja lauku ekspozīcijās, kuras atrodas Vecpiebalgas un Rucavas pagastos. Tika gūti līdzekļi, kas uzskaitīti gan pašu ieņēmumu sastāvā – ieņēmumi no projektu īstenošanas, gan arī tika saņemti transferti no VARAM padotības iestādēm un Cēsu pašvaldības. Transfertu ieņēmumi par 58,4 % lielāki, nekā gadu iepriekš.

2024. gadā tika piesaistīti līdzekļi 53 442 euro apmērā no dalības Valsts Kultūrkapitāla fonda rīkotajos konkursos, kas ir par 289,2 % vairāk, nekā gadu iepriekš, tajā skaitā tika gūts atbalsts muzeja simtās gadskārtas pasākumu organizēšanai.

2024.gadā tika saņemti privātpersonu ziedojumi EUR 724 EUR apmērā, kurus plānots novirzīt muzeja eksponātēku (baznīcu) uzturēšanai, kā arī muzeja krājuma priekšmetu iegādei.

Muzeja izdevumu struktūra:

1. Darbinieku atlīdzībai 1 409 192 EUR, jeb 57 % no kopējiem izdevumiem, tajā skaitā darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kā arī veselības apdrošināšanas polises muzeja darbiniekiem;
2. Preces un pakalpojumi 750 950 EUR, jeb 30,3 % no izdevumiem. Lielākās izdevumu pozīcijas šajā grupā veido maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem, kā arī apsardzes apmaksa muzeja drošībai.
3. Kapitālajiem izdevumiem 315 138 EUR, jeb 12,7 % no izdevumiem. Lielākās izdevumu pozīcijas – muzeja eksponātēku restaurācijas.

	2023	2024
Izdevumi kopā	2 339 978	2 475 280
Atalgojums	1 042 286	1 134 721
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, pabalsti un kompensācijas	263 966	274 471
Preču un pakalpojumu apmaksa	674 904	750 950
Kapitālie izdevumi, t.sk. eksponātēku renovācija	358 822	315 138

Kopējie faktiskie izdevumi 2024. gadā muzejam pieauguši par 5,8 % salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu, tajā skaitā:

Atlīdzībai izdevumi palielinājušies par 7,9 %, saistībā ar to, ka 2024. gada 1. janvārī tika palielinātas minimālās algas, kā arī atbilstoši mēnešalgu skalai tika palielinātas darbinieku algas, kas ietekmēja 2024. gada izdevumus.

Precēm un pakalpojumiem izdevumi salīdzinot ar iepriekšējā gada faktisko izpildi palielinājušies par 11,3 %. 2024. gadā muzejs atzīmēja 100. gadskārtu, tādēļ pieauga pasākumu rīkošanas izdevumi. Pieauga arī izmaksas iestādes uzturēšanas materiālu iegādei, gan saistībā ar cenu celšanos, gan palielinoties apmeklētāju skaitam pieaug arī izdevumi vairākās pozīcijās. 2024. gadā turpinājās darbs pie infrastruktūras un teritorijas sakārtošanas. Veikti koku kopšanas un pameža sakopšanas, krūmu trimmerēšanas darbi, paveikti zemes uzbēršanas un līdzināšanas darbi “Vītolniekos”, ceļa sakārtošanas darbs “Vēveros”, ugunsdrošības sistēmu apkope, pabeigti arī muzeja topogrāfijas uzmērīšanas 2.posma darbi Rīgas ekspozīcijā. Tiek veikti darbi 87 ha muzeja Rīgas ekspozīcijas uzturēšanai, kā arī lauku ekspozīcijas “Vēveri” uzturēšana 41 ha platībā un lauku ekspozīcijas “Vītolnieki” uzturēšana 0,6 ha platībā. Lielākās izmaksas ir par apsardzes

pakalpojumiem. Veiktas arī ciklona “Kirsti” radīto postījumu eksponātēkām novēršanas un labošanas darbi.

Kapitālajām iegādēm izdevumi šajā budžeta gadā samazinājušies par 11,3 %, jo gan 2023. gadā, gan 2024. gadā muzejam programmā “Kultūras mantojums” tika piešķirti līdzekļi eksponātēku atjaunošanas darbiem, taču 2023. gadā kapitālajās iegādēs tika piešķirti papildus līdzekļi muzeja atbalsta programmas konkursā. Tika veikti gan eksponātēku atjaunošanas darbi, gan iegādāti pamatlīdzekļi, tajā skaitā metāla skapji tekstiliju glabāšanai, foto kamera un inventārs, 2 datori, krūmgrieži, trimmeri, ripzāģis, ģenerators ar piekabi, siltumsūkņi. Iegādāts arī traktors lauku ekspozīcijai “Vēveri”.

**Tās budžeta programmas un apakšprogrammas,
kuru finanšu līdzekļi tiek izlietoti iestādes darbības nodrošināšanai**

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs 2024. gadā darbības nodrošināšanai saņēmis finansējumu no Kultūras ministrijas īstenotajām valsts pamatbudžeta programmas 21.00.00. “Kultūras mantojums”, 25.00.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonds” apakšprogrammas 25.02.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi” un 99.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (ar izmaiņām), EUR	faktiskā izpilde, EUR
21.00.00 Kultūras mantojums				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 321 501	2 430 453	2 422 434
1.1.	dotācijas	1 908 041	1 951 743	1 951 743
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	407 960	470 000	450 387
1.3.	transferti	5 500	8 710	8 710
2.	Izdevumi (kopā)	2 321 501	2 430 453	2 410 244
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 965 806	2 114 786	2 095 106
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 965 806	2 114 786	2 095 106
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	355 695	315 667	315 138
21.00.00 Valsts kultūrkapitāla fonds				
apakšprogramma 25.02.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi”				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	18 477	53 442	53 442
1.1.	dotācijas	18 477	53 442	53 442
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	18 477	53 442	53 442
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	18 477	53 442	53 442
2.1.1.	kārtējie izdevumi	18 477	53 442	53 442
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	11 594	11 594
1.1.	dotācijas	-	11 594	11 594

1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	11 594	11 594
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	11 594	11 594
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	11 594	11 594
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Darbības rezultātu plāns un izpildes izvērtējums, valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

Plānotie rezultāti ir sasniegti atbilstoši pieejamajiem finanšu un personāla resursiem labā kvalitātē, pārsniedzot plānotos apjomus. Pateicoties papildus finansējuma piešķirumiem no Kultūras ministrijas, ir daļēji atrisināti dažādi ar muzeja pamatfunkciju nodrošināšanu saistīti jautājumi, īpašu vērību piešķirot kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un atjaunošanai.

Pārskata periodā muzeja pašu ieņēmumu dinamiku negatīvi ietekmēja ārvalstu tūristu mazais skaits.

Muzeja apjomīgākais ienākumu avots ir Latviešu tautas lietišķās mākslas darinājumu gadatirgus jūnija pirmajā nedēļas nogalē. Ienākumu daļu veido gan dalībnieku dalības maksas (tirdzniecības vietas noma u.tml.), gan apmeklētāju ieejas biļetes.

Lai piesaistītu bērnu un skolu jaunatni muzejam, muzeja darbinieki savu resursu ietvaros aktualizē informāciju skolām par muzeju, turpina izstrādāt jaunas, mūsdienu apmeklētājiem piesaistošas, interaktīvas programmas, tai skaitā muzejpedagoģiskās programmas skolēnu dažādu kompetenču attīstīšanai, esam partneris projektā “Skolas soma” un strādājam pie finansējuma piesaistes no VKKF.

Lai nodrošinātu Muzeja pamatfunkcijas un veidotu pamatu muzeja iespējai attīstīties:

- ir steidzami jāuzsāk Muzeja infrastruktūras atjaunošanas darbi;
- ir jāuzsāk jaunas krājuma/ administrācijas ēkas projekta izstrādes darbi;
- ir jānodrošina lielāka skaita eksponātēku pieejamība sabiedrībai;
- ir jānodrošina ekspozīciju atjaunošana un jāveido eksponātu kopijas, lai pēc iespējas plašāk informētu un ieinteresētu jauno paaudzi muzeja apmeklējumiem;
- ir jāsagatavo jaunas muzejpedagoģiskās programmas atbilstoši mācību programmu aktualitātēm utt.;
- jāturpina darbs pie bērniem un jauniešiem draudzīgas ekspozīcijas izveides;
- jāturpina sadarbība ar līdzšinējiem Muzeja partneriem, nodrošinot gan izglītojošās, gan sportiskās aktivitātes.

Vērtējot valsts budžeta līdzekļu izlietošanas efektivitāti pārskata periodā, jāsecina, ka pieejamie līdzekļi ir tērēti efektīvi:

1. Turpināta krājuma pārvaldības darba kvalitātes uzlabošana – regulāri notiek izlases esības pārbaudes gan muzeja ekspozīcijā Rīgā, gan lauku ekspozīcijās;
2. Mērķtiecīga un rūpīga darba rezultātā ir konstatēts neidentificētu un nesīgnēto krājuma vienību skaits, identificēti un izslēgti no krājuma zudušie priekšmeti, tāpat aktualizēti krājuma priekšmetu topogrāfiskie apzīmējumi dabā un dokumentos;
3. Par valsts budžeta līdzekļiem tiek papildināts muzeja krājums;
4. Iespēju robežās ir nodrošināts muzeja pētnieciskais darbs un tā rezultātu komunicēšana muzeja auditorijā un plašākā sabiedrībā;
5. Piešķirtā finansējuma ietvaros ir nodrošināta muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšana, senceltņu un citu muzeja objektu uzturēšana, kā arī tiek veikti muzeja drošības sistēmu un tehniskās infrastruktūras daļēji remontdarbi;
6. Sekmēta muzeja sadarbība ar partneriem Latvijā, īpaši Latvijas Nacionālo kultūras centru, Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi, Latvijas Universitāti un citām mācību iestādēm.

Būtiskākie pakalpojumi un ieņēmumi par maksas pakalpojumu sniegšanu, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

Būtiskākie muzeja sniegtie maksas pakalpojumi un pašu ieņēmumu avots ir ienākumi par teritorijas daļas nomu, pakalpojumi projekta “Skolas soma” ietvaros un ieejas biļetēm par muzeja apmeklējumu, kā arī ienākumi no telpu nomas un komunālajiem pakalpojumiem (iegūti no muzeja ilglaicīgajiem nomniekiem – Priedes kroga, Pūnītes u. tml.). Muzeja teritorija un telpas tiek nomātas dažādu korporatīvo pasākumu, TV un reklāmu filmēšanas, kinofilmu filmēšanai, kā arī sadzīves tradīciju svinību (kāzas, kristības, dzimšanas dienas) norisēm.

Citi pašu ieņēmumi veidojas no muzeja sniegtajiem gidu-ekskursiju vadītāju pakalpojumiem, auto iebraukšanas caurlaižu tirdzniecības.

Personāls

2024. gadā muzejā bija 76 amata vietas, tai skaitā septiņas vasaras eksponātu uzraugu amata vietas gadā, faktiskais vidējais darbinieku skaits ziemas sezonā bija 71, bet vasaras sezonā papildus strādāja kopā 25 sezonas eksponātu uzraugi. Atsevišķu muzeja pamatfunkciju veikšanai muzejā katastrofāli trūkst vairāku amata vietu, tai skaitā, elektriķa, dārznieka koku un dārzu kopšanai, mūrēšanas u. c. tehniskiem darbiem, mārketingam, ekskursiju gidiem u.c.).

Brīvdabas muzejā strādā 28 vīrieši un 43 sievietes. Vecuma grupā līdz 30 gadu vecumam muzejā strādā 5 darbinieki. No 31 gada līdz pensijas vecumam ir 51 darbinieki, bet pensijas vecumā 16 darbinieki.

Personāla mainība ir saistīta ar sezonas darbu veikšanu (Muzeja vasaras sezonas laikā tiek papildus nodarbināti darbinieki): darba tiesiskās attiecības uzsāktas ar 38 darbiniekiem, izbeigtas ar 35 darbiniekiem.

Augstākā izglītība ir 41 darbiniekam (t.sk. 3 darbiniekiem zinātņu doktors, maģistra grāds 16 darbiniekiem, bakalaura 17 darbiniekam, pirmā līmeņa augstākā izglītība ir 5 darbiniekiem), vidējā izglītība ir 30 darbiniekiem. 2024. gadā 2 darbinieki studēja augstākajā mācību iestādē. Muzeja darbinieki papildināja savas zināšanas, paaugstināja kvalifikāciju, sekmīgi piedaloties 20 dažādos profesionālās pilnveides izglītībasursos un semināros un apmācībās, tai skaitā, pedagogu

profesionālās kompetences pilnveides programma “Vizuāli platiskā mākslas terapija stresa mazināšanai un emociju regulēšanai”, pieaugušo neformālā izglītības programma “Metožu karuselis”, Mācības “Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika”, “Interesu konflikts un aizliegtās vienošanās publiskos iepirkumos”, “Motorzāģa un krūmgrieža operators”, “Muzeja krājums-muzeja darbības pamats”, “Angļu valoda”, “Izlaušanās un vides spēļu izstrāde un izmantošana izglītībā”, mācības “Datu ievade NMKK sistēmā: lietotājiem bez priekšzināšanām”, “Latvijas muzejpedagogu iniciatīvas NEDARBNĪCA pieredzes apmaiņas un tālākizglītības pasākums “Muzeālās prāta spēles”, “Metožu karuselis” - neformālās izglītības metodes un to izmantošana, praktiskais seminārs “Māla apmetuma uzklāšana un māksliniecisku sienas imitāciju veidošana kopā ar RB&B mālmestariem”, neformālās izglītības programma “Tradicionālās koka ēkas - stāvbūves būvniecība”, profesionālās kompetences pilnveides programma “Mācību metodes un paņēmieni aizraujošām nodarbībām muzejā”, “Kultūras piekļūstamība kultūras organizācijās”, webinārs “Mākslīgā intelekta atbalsts praktiskajā darbā: padziļinātas prasmes ChatGPT lietošanā” un u.c. webināri.

Komunikācija ar sabiedrību

Komunikācija ar sabiedrību ir viena no muzeja pamatfunkcijām. Muzeja komunikācijas produkti ir cieši saistīti ar muzeja pētniecisko, pasākumu organizēšanas, ekspozīciju un izstāžu veidošanas un publicitātes darbu. Līdz ar to komunikācijas darba rezultāti pārsvarā atspoguļoti šā pārskata iepriekšējās nodaļās.

Pārskata periodā muzejs aktīvi turpināja sadarbību ar Latvijas medijiem kā arī tika attīstīta darbība sociālajos tīklos, veikti regulāri ieraksti un uzlabojumi muzeja mājaslapā un veidoti dažādi informatīvie materiāli par pieejamajiem pakalpojumiem.

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs kopš 1993. gada ir Latvijas Muzeju biedrības biedrs kopš 1994. gada - The Association of European Open Air Museums (AEOM) un kopš 2012. gada Vidzemes tūrisma asociācijas biedrs, bet kopš 2024. gada Vidzemes tūrisma asociācijas sadarbības partneris.

Pārskata periodā muzeja sadarbības partneri bijuši arī vairākas nevalstiskās organizācijas, ar kurām noslēgti sadarbības līgumi par pasākumu organizēšanu, tradicionālo amatu un dzīves veida popularizēšanu vai informācijas apmaiņu. Tika turpināta sadarbība ar Amerikas latviešu apvienību par jauniešu vasaras prakses nodrošināšanu, Pasaules brīvo latviešu apvienību par tiešsaistes semināru organizēšanu, kā arī notika dalība Baltijas muzeoloģijas skolas, ICOM, ICOMOS, AEOM semināros, konferencēs un darba sanāksmēs.

Nākamajā gadā plānotie pasākumi

2025. gadā pasākumi īstenojami saskaņā ar Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja darbības stratēģiju 2023.– 2027. gadam un Darba plānu 2025. gadam. Muzeja pamatfunkcija ir nodrošināt tradicionālo pasākumu norisi, tajā skaitā ar amatniecību saistīto gadatirgu norisi. Ņemot vērā 2024. gadā uzsāktā iniciatīvas

pasākumus, kā piemēram, Latvijas audēju svētkus Vecpiebalgas “Vēveros”, plānots šīs norises pieejamā finansējuma ietvaros turpināt.

Galvenie iepriekšējā gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti

Saskaņā ar muzeja darbības stratēģiju 2023. - 2027. gadam, muzejs ir identificējis vairākus nozīmīgus virzienus, kuros mērķtiecīgi jāstrādā, izmantojot muzeja stiprās puses un mazinot risku un vājo pušu ietekmi. 2025. gadā pieejamā budžeta ietvaros paredzēts strādāt šādos virzienos:

Turpināt ieguldīt krājuma saglabātības un pieejamības apstākļu uzlabošanā, tajā skaitā kārtot nepieciešamo dokumentāciju un virzīt projektēšanas uzdevumu jaunas krājuma glabātuves/administratīvās ēkas būvniecības projektam Kultūras ministrijai finansējuma piesaistei, sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” nodrošināt izbūves darbu uzsākšanu jauna ūdensvada un ugunsdrošības sistēmas ieviešanai, nodrošināt projektēšanas darbus ārējo elektrotīklu izbūvei muzeja teritorijā, turpināt darbu pie muzeja ekspozīcijas papildināšanas – Augšzemes/Sēlijas sētas projekta realizācijas. Atkārtoti lūgt Kultūras ministriju atvērt muzeja infrastruktūras finansēšanai ilgtermiņa ieguldījumu programmu, lai ieviestu iepriekšminētos projektus;

Uzsākt Sēlijas sētas projekta ieviešanu.

Nodrošināt Muzeja gadskārtējo pasākumu norisi, organizējot dažādus tematiskos un tradicionālos pasākumus;

Ņemot vērā situāciju Vecpiebalgas “Vēveros”, kur vienīgā autentiskā Vidzemes rija atrodas privātīpašumā un uzskatāmi iet bojā, sākt risināt jautājumu par šīs ēkas iegūšanu valsts īpašumā.

Turpināt muzeja ekspozīcijas attīstības projektu “Bonaventuras muižas pārvaldnieka mājas renovācija”, plānojot šī gada ietvaros esošo konstrukciju un inženiertehnisko komunikāciju tehniskās izpēti un novērtējuma darbus.

Turpināt eksponātēku un administrācijas ēku iekšējo elektroinstalāciju sistēmas pakāpenisku renovāciju, apsardzes sistēmu uzstādīšanu, apgaismes objektu ieviešanu utt.

Turpināt meklēt risinājumus ugunsdrošības sistēmas pakāpeniskai renovācijai, kurā uz šo brīdi no 48 ārējiem ugunsdzēsības krāniem darba kārtībā ir tikai 29.

Veikt muzeja eksponātēku restaurāciju ekspozīcijā Rīgā, Vecpiebalgā un Rucavā. Plānot un pieprasīt KM nepieciešamo papildus finansējuma apjomu 2025. gada muzeja eksponātēku restaurācijai, jo, diemžēl, bez papildus dotācijas piešķiruma šo funkciju muzejs pats no saviem ieņēmumiem nespēj nodrošināt;

Ieguldīt pieejamos resursus, kā arī gatavot papildus finanšu pieprasījumu apmeklētāju ērtību un muzeja lietotāju apkalpošanas uzlabošanai, visdažādākajos muzeja pieejamības aspektos, kā arī muzeja pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā un piedāvājuma daudzveidības palielināšanā.

Turpināt katru gadu nodrošināt muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšanu.

Mērķtiecīgi turpināt krājuma pārvaldības darba uzlabošanu.

Mērķtiecīgi īstenot muzeja iekšējās komunikācijas uzlabošanas un personāla motivācijas pasākumus, t. sk., personāla tālākizglītības un materiāli tehniskā nodrošinājuma jomā;

Aktualizēt trūkstošā personāla jautājumu, lai palielinātu darbinieku apjomu un tiem nodrošinātu atbilstošu atalgojumu.

Aktualizēt unikālo piedāvājumu, popularizējot muzeja kopējā piedāvājumā eksponēšanas vietas *in situ* „Vēveri” un „Vītolnieki”.

Izmantojot mūsdienu komunikācijas iespējas, informēt sabiedrību par muzeja unikālo saturu, vidi, sasniegtajiem rezultātiem, finansējuma izlietojumu, iekļaujot gan muzeja darba redzamo, gan publikai neredzamo daļu, skaidrot muzejā uzkrātā mantojuma saglabāšanas nozīmi un izmaksas.

Turpināt sadarbību ar skolām un augstskolām (kultūrizglītības, rekreācijas) un profesionālām izglītības iestādēm muzeja krājuma un darba popularizēšanai jaunatnes auditorijai.

Pievērst uzmanību auditorijas izpētei, apmeklētāju vēlmju un apmierinātības noskaidrošanai, muzeja lietotāju lojalitātes nostiprināšanai dažādās sabiedrības grupās, kā arī auditorijas paplašināšanai, t. sk. darbam ar bērniem un skolēniem.

Izmantot muzeja resursus, veidot un izplatīt arī muzeja profilam neraksturīgus pakalpojumus (saturīga brīvā laika pavadīšanas vieta, drošas vides piedāvājums, aktivitātes svaigā gaisā individuāliem apmeklētājiem, sporta aktivitātēm), atrodot veidus, kā šo muzeja lietotāju segmentu informēt par muzeja kultūrvēsturisko mantojumu.

Veidot stabilu profesionālās sadarbības un partnerības tīklu ar līdzīga profila institūcijām ārzemēs un Latvijā, t. sk. ar mērķi piesaistīt starptautisko finansējumu.

Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi

1. Aktualizēt jaunas krājuma/administrācijas ēkas nepieciešamību un risināt jautājumu par finansējuma piesaisti.
2. Nodrošināt Muzeja starptautiskās konferences norisi un pasākumu norisi, atbilstoši pieejamajam finansējumam.
3. Ieguldīt krājuma saglabātības un pieejamības apstākļu uzlabošanā.
4. Mērķtiecīgi turpināt krājuma pārvaldības darba uzlabošanu.
5. Turpināt katru gadu nodrošināt muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšanu, senceltņu un citu muzeja objektu uzturēšanu, kā arī muzeja drošības un infrastruktūras sistēmu pilnīgu atjaunošanu, šim mērķim lūdzot atvērt finansēšanas programmu muzeja infrastruktūras sakārtošanai un drošībai.
6. Atjaunot jumta segumus eksponātēkām, kā arī nodrošināt ar ēku atjaunošanu citus renovācijas darbus, kā piemēram, apkures sistēmu sakārtošanu lauku ekspozīcijās.
7. Organizēt Brīvdabas muzeja gadskārtējo starptautisko zinātnisko konferenci.
8. Nodrošināt Gadatirgus 53. gadskārtas norisi.
9. Turpināt pētniecības darbus.
10. Veikt priekšdarbus Sēlijas sētas uzstādīšanai muzeja ekspozīcijā Rīgā, nodrošinot ekspedīcijas.
11. Uzsākt Baložu (Bonaventuras) muižas pārvaldnieka ēkas restaurācijai un publiskai izmantošanai nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanu.
12. Piedalīties KM un VKKF projektu konkursos ar mērķi sasniegt finansējumu restaurācijas darbiem un aktivitātēm Rīgas un lauku ekspozīcijās.

13. Aktualizēt unikālo piedāvājumu, popularizēt muzeja kopējā piedāvājumā kultūras tūrisma galamērķus lauku ekspozīcijas „Vēveri” un „Vītolnieki”.
14. Izmantojot mūsdienu komunikācijas iespējas, skaidrot sabiedrībai un galvenajiem finansētājiem muzeja unikālo saturu, sasniegtos rezultātus, finansējuma izlietojumu, iekļaujot gan muzeja darba redzamo, gan publikai neredzamo daļu, pastiprināti skaidrot muzejā uzkrātā mantojuma saglabāšanas nozīmi un izmaksas.
15. Aktualizēt apmeklētājiem sniegtās informācijas saturu un veidu.
16. Turpināt aktīvu darbību, uzlabot piedāvājumus projektā “Skolas soma”.
17. Turpināt sadarbību ar kultūrizglītības augstskolām un profesionālām izglītības iestādēm muzeja krājuma un darba popularizēšanai jaunatnes auditorijai.
18. Turpināt sadarbību ar Amerikas latviešu apvienību par latviešu diasporas jauniešu prakses nodrošināšanu.
19. Pievērst uzmanību auditorijas izpētei, apmeklētāju apmierinātības noskaidrošanai, muzeja lietotāju lojalitātes nostiprināšanai dažādās sabiedrības grupās, kā arī auditorijas paplašināšanai, t. sk. darbam ar bērniem un skolēniem.
20. Izmantot muzeja resursus, veidot un izplatīt arī muzeja profilam neraksturīgus pakalpojumus (teritorijas noma izklaides, korporatīvo pasākumu, brīvā laika un sporta sacensību u. tml. mērķiem), vienlaikus atrodot radošus veidus, kā arī šo muzeja lietotāju segmentu aizraut un informēt par muzeja unikālo piedāvājumu.
21. Mērķtiecīgi īstenot muzeja iekšējās komunikācijas uzlabošanas un personāla motivācijas pasākumus, t. sk., personāla tālākizglītības un materiāli tehniskā nodrošinājuma jomā.
22. Veidot stabilu profesionālās sadarbības un partnerības tīklu ar līdzīga profila institūcijām ārzemēs un Latvijā, t. sk. ar mērķi piesaistīt starptautisko finansējumu.

Nākamā gada plānotie sadarbības projekti

1. Sadarbībā ar dažādām valsts institūcijām, ministrijām, pašvaldību Tūrisma informācijas centriem popularizēt Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju kā droša kultūras tūrisma galamērķi gan Latvijā, gan arī ārpus Latvijas.
2. Sadarboties ar Latvijas Nacionālo kultūras centru, organizēt Latvijas audēju svētkus Vecpiebalgas “Vēveros”.
3. Sadarbībā ar pašvaldībām aktualizēt kultūrvēsturisko piedāvājumu lauku ekspozīcijās Dienvidkurzemes novada Rucavas “Vītolniekos” un Cēsu novada Vecpiebalgas “Vēveros”, kā arī ekspozīcijā Rīgā.
4. Sadarbībā ar Latvijas augstskolām, mācību iestādēm popularizēt Latvijas Etnogrāfisko brīvdabas muzeju kā vērtīgu izziņas un studiju/mācību procesa īstenošanas vietu.

JUGLAS EZERS

Pakalni dzirnavas

Jaunsaimnieka sēta

Vidzemes zemnieka-
amatnieka sēta

Jaunpiebalgas audēju māja

Latgales sādža

Vidzemes dzīvojamā rija

Pabažu vējdzirnavas

Eleonorvīlas kapela

Valmieras dzīvojamā rija-skola

Bornes baznīca

Hernhūtlešu
saiešanas nams

Zemgales zemnieka sēta

Vidzemes zemnieka sēta

Atvājināta kareivja sēta

Šķības dzirnavas

Ostmales noliktava

Usmas baznīca

Vidzemes zvejnieka sēta

Kurzemes zemnieka sēta

Darvas ceplis

Kurzemes zvejnieku ciems

Libiešu sēta

Priedes krogs

IEEJA

IZEJA

Izstāžu zāle

WC

